

עירובין ט: (9) עד י: (4 מהסוף)

ביאורי מושגים
 פסי ביראות - כדי להתיר מילוי מבארות, הנחשבות רה"י, ונמצאות ברה"ר. תיקנו חכמים לעשות ארבעה עמודים כפולים בארבע זוויות. כל עמוד מורכב משני קרשים המחוברים בצורת 'ר' כשאורך כל אחד מהם הוא אמה.
 ר' יהודה סבר שהמרחק המקסימלי בין העמודים הוא $1\frac{3}{4}$ אמה.
 הגמרא מסיקה שלא ניתן ללמוד מדעתו של ר' יהודה בדין זה שבו יש פרוץ המרובה על העומד, על דינים אחרים לא לחומרא ולא לקולא.

לחי הנראה מבפנים ולא מבחוץ - כשר.
 לחי הנראה מבחוץ ולא מבפנים - ר' חייא ורבה בר רב הונא: כשר.
 ר' שמעון ברבי ור' יוחנן: פסול.

פסק ההלכה: לחי הנראה מבחוץ כשר.

דחיה לנסיון הדחיה:
 לפי ההבנה הפשוטה - מובן למה הברייתא התעקשה לקבוע שהמרחק בין החצרות הוא שישה טפחים (אמה).
 הברייתא היא כר' יוסי הדורש שאורכו של כל לחי יהיה שלושה טפחים וכדי שבכל צד יהיו שלושה טפחים אנו זקוקים לשישה טפחים.
 לפי ההבנה החלופית (הסוברת שאורך מחיצה א' הוא ארבעה ואורך מחיצה ב' הוא שניים) אין שום משמעות להפרש של שישה טפחים. ניתן היה לקבוע הפרש נמוך יותר או גבוה יותר!!!

נסיון דחיה לסיוע מהברייתא של ר' יוחנן:
 הבנה חלופית: ייתכן שהמחיצות (המסומנות באותיות א' וב') לא מועילות מסיבה אחרת: מדובר כשכותלי החצר הקטנה נכנסים לתוך החצר הגדולה.
 הערה: לפי הצעה זו חייבים להעמיד שאורך המחיצה הימנית (המסומנת באות א') הוא ארבעה טפחים ואורך המחיצה השמאלית (המסומנת באות ב') הוא שני טפחים, כך יוצא שההפרש בין החצר הגדולה לקטנה הוא שישה טפחים (כפי שקבעה הברייתא) אבל יש צד אחד (מחיצה א') שרחב 3 טפחים (ולכן אין בו דין לבד).

ציטוט מהמשנה

מבוי שרחב מעל 10 אמות - ימעט.
 ר' יהודה: אינו צריך למעט.

רב אחי: לפי ר' יהודה הרוחב יכול להיות עד $1\frac{3}{4}$ כמו בפסי ביראות (עיין ביאור מושגים).
 הגמרא: לא ניתן להקיש מפסי ביראות לכאן לא לחומרא ולא לקולא. לכן אין אנו יודעים שום דבר על שיטת ר' יהודה!!!

הסבר: כיוון שהקורה ארוכה מארבע אמות היא הופכת את המבוי לשני מבואות.

הערה: אי אפשר לשים קורה קצרה יותר כדי לחלק את הפתח לשני פתחים - זאת כיוון שהרווח שמשני צידי הקורה יבטל את הקורה.

איזה קורה יש לשים כדי לתקן פתח מבוי רחב מדי:

אפשרות א': מידות הקורה: מעל 4 אמות לאורך.
מיקומה: באמצע.
הערה: מועיל לפתח שרוחבו עד 20 אמה.

אפשרות ב': מידות הקורה: שלוש אמות לרוחב.
מיקומה: במרחק שתי אמות.
הערה: מועיל לפתח שרוחבו עד 15 אמה.

גם מי שמתיר פרוץ כעומד אין זה אומר שהפרוץ מתבטל אלא שבמקרה כזה הפרוץ מותר.

כיוון שכך אם מהצד השני של העומד יש פרוץ נוסף - הוא מצטרף אל הפרוץ הראשון ושניהם יחד מבטלים את העומד.
לעומת זאת כשעומד מרובה על הפרוץ הוא מבטל את הפרוץ, ואז גם אם יש פרוץ נוסף מהצד השני זה לא משנה.

פרוץ ועומד

פרוץ מרובה על העומד - הפרוץ מבטל את העומד.

עומד מרובה על הפרוץ - העומד מבטל את הפרוץ.

פרוץ כעומד - מח' האם הפרוץ מותר או אסור.